

Rapport: Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvar för mänskliga rättigheter

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Avdelningen för hållbarhet och nämnd

Upprättad:2025-02-12

Version:1

Handläggare: Emily Hanna

Ansvarig: Avdelningschef hållbarhet och nämnd

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Inledning	4
1.1 Grunden för arbetet med de mänskliga rättigheterna	4
1.2 Principer för ett rättighetsbaserat arbete.....	7
2 Metod.....	8
3 Nämndens ansvar för de mänskliga rättigheterna.....	11
3.1 Respektera mänskliga rättigheter genom att själv inte kränka eller bortse	13
3.2 Skydda mänskliga rättigheter genom att agera mot och förebygga att rättigheter kränks	15
3.3 Förverkliga mänskliga rättigheter genom att se till att rättigheter uppfylls.....	17
3.4 Övervaka efterlevnad av de mänskliga rättigheterna genom system för uppföljning och tillsyn	21
3.5 Främja mänskliga rättigheter genom att utbilda och informera.....	23
4 Resultatanalys	25

Sammanfattning

De mänskliga rättigheterna är universella och gäller för alla människor, oavsett var de bor, deras kultur eller bakgrund. Dessa rättigheter fastslår att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.

Även om det är stater som undertecknar internationella konventioner om mänskliga rättigheter, är det också kommuner, som offentliga myndigheter, som bär ansvaret för att respektera, skydda, förverkliga, övervaka efterlevnad av, och främja dessa rättigheter.

Syftet med denna rapport är att beskriva och analysera hur Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i Malmö stad tar sitt ansvar för mänskliga rättigheterna. Rapporten ska ligga till grund för nämndens fortsatta arbete inom området. Ett första steg i detta arbete är att kartlägga de insatser som redan görs och systematisera dessa utifrån ett tydligt ramverk.

Genom att analysera förvaltningsövergripande dokument har nämndens verksamheter, prioriteringar, strukturer och verktyg kopplade till de mänskliga rättigheterna identifierats. Offentliga myndigheter har ansvar att respektera, skydda, förverkliga, främja och övervaka efterlevnad av mänskliga rättigheter. Analysen görs i relation till dessa ansvarsområden.

Resultatet av analysen visar att nämndens verksamheter och prioriteringar, samt de strukturer och verktyg som används, är förenliga med internationella konventioner om mänskliga rättigheter, nationell lagstiftning och Malmö stads Policy för de mänskliga rättigheterna. De mänskliga rättigheterna är odelbara, men vissa rättigheter har i denna rapport fått särskild uppmärksamhet eftersom de är särskilt utpekade i nämndens grunduppdrag. Rapporten visar även att det offentligas ansvar för att förverkliga och övervaka efterlevnaden av rättigheter är mest framträdande i nämndens verksamheter, även om arbetet med att respektera, skydda och främja rättigheterna också är tydliga.

Rapporten baseras på en analys av dokumenten, vilket ger en begränsad insikt i processer och uppföljning av verksamheten utifrån principerna för ett rättighetsbaserat arbete.

1 Inledning

Syftet med denna rapport är att belysa hur Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i Malmö stad tar ansvar för arbetet med de mänskliga rättigheterna. Mycket av det arbete som bedrivs inom nämnden

kan direkt kopplas till de mänskliga rättigheterna, men det nämns ofta på ett implicit sätt, vilket gör att det inte alltid är tydligt hur nämndens ansvar tar sig praktiska uttryck i verksamheterna. För att förtydliggöra kopplingen till de mänskliga rättigheterna, har en dokumentanalys av förvaltningsövergripande dokument gjorts. Rapporten ska kunna användas som ett stöd för nämndens och verksamheternas systematiska arbete inom mänskliga rättigheter.

Rapportens första del presenterar de olika rättsliga ramverken (internationella, nationella och lokala) som styr arbetet med mänskliga rättigheter. I denna del beskrivs också principerna för ett rättighetsbaserat arbetssätt. Den andra delen förklarar den metod som använts för dokumentanalysen, det vill säga hur analysen genomfördes. I den tredje delen presenteras resultaten från dokumentanalysen, som beskriver hur nämnden tar sitt ansvar för mänskliga rättigheter som offentlig myndighet. Slutligen behandlar den fjärde delen en analys av dessa resultat. Urvalet av dokument i denna rapport utgår ifrån nämndens grunduppdrag med fokus på de strukturer och verktyg som är bestående över tid. Denna rapport biläggs årsanalysen 2024.

1.1 Grunden för arbetet med de mänskliga rättigheterna

De mänskliga rättigheterna slår fast att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Det gäller för alla människor, utan åtskillnad, över hela världen, oavsett land, kultur eller specifik situation. De mänskliga rättigheterna reglerar relationen mellan staten och individen. Staten (den offentliga sektorn) ska se till att varje individ får del av och kan utkräva sina mänskliga rättigheter. Staten är även skyldig att skydda individens rättigheter från att kränkas av andra enskilda¹.

De mänskliga rättigheterna kan kortfattat delas i medborgerliga och politiska rättigheter samt ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Det innebär till exempel att alla har rätt till bostad, utbildning, och bästa möjliga fysiska och psykiska hälsa. Det innebär också att alla har grundläggande rätt till religion, språk och kultur, att inte utsättas för tortyr, att yttra sig fritt och delta i samhällets politiska liv.²

På internationell nivå regleras de mänskliga rättigheterna genom överenskommelser mellan stater, via FN som antagit konventioner för de mänskliga rättigheterna, vars mål är att skydda grupper som har större risk än andra att inte få sina rättigheter tillgodosedda. Sverige har ratificerat sju av de nio kärnkonventioner som tagits fram av FN. Varje land har ett ansvar för att åtaganden för de mänskliga rättigheterna omsätts i nationella lagar eller genom andra åtgärder. En del rättigheter får under vissa

omständigheter inskränkas genom lag, medan andra är absoluta och alltid ska gälla.

Sverige har anslutit sig till följande av FN:s kärnkonventioner om mänskliga rättigheter:

- Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter
- Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter
- Internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering
- Konventionen om avskaffande av all form av diskriminering av kvinnor
- Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning
- Konventionen om barnets rättigheter
- Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

På europeisk nivå finns ytterligare åtagande som till exempel:

- Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna
- EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna
- Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter
- Europeiska konventionen till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning
- Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet

Staten är bärare av skyldigheter som följer av mänskliga rättigheter, och därav är staten också ansvarig i de fall när det sker brott mot de mänskliga rättigheterna. På så sätt är det ytterst regeringen som ansvarar för att mänskliga rättigheter blir verklighet genom att föreslå lagar och ge uppdrag till myndigheter. I praktiken förverkligas rättigheterna exempelvis genom arbetet som sker på myndigheter, i regioner och kommuner. Kommuner är därför bundna av de mänskliga rättigheterna, och kan bli ansvariga vid brott mot mänskliga rättigheter. I kommunal verksamhet ligger ansvaret på ledningen, det vill säga kommunens nämnder.

Rätten till utbildning är inskriven i internationella och regionala konventioner för mänskliga rättigheter samt i skollagen. På internationell och regional nivå är rätten till utbildning garanterad under FN:s allmänna deklaration om de

mänskliga rättigheterna, den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, Europakonventionen och barnrättskonventionen, som också är svensk lag. Att alla har rätt till utbildning och tillträde till yrkesutbildning och fortbildning är grunden för gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens mandat.

Respekten för mänskliga rättigheter är också en del av skolans grunduppgift. Skollagen och läroplaner för gymnasiet och vuxenutbildningen nämner explicit att "utbildningen ska främja och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna". Detta innebär att alla som arbetar inom skolan har ansvar för att främja dessa rättigheter och motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Nämndens verksamheter arbetar enligt skollagen och därmed finns det en stark rättslig grund för främjandet och respekten för de mänskliga rättigheterna.

Enligt skollagen ska alla ansvariga inom skolväsendet kontinuerligt planera och följa upp verksamheten. De ska också analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och arbeta för att utveckla och förbättra utbildningen. Kvalitetsarbetet är viktigt för att stödja elevernas lärande, utveckling och hälsa samt säkerställa en likvärdig och högkvalitativ utbildning. Detta hänger ihop med elevernas rätt till utbildning och hälsa, och arbetet med att analysera och bedöma utvecklingsbehov är en del av att säkerställa delaktighet och inkludering. Med andra ord är ett väl genomfört kvalitetsarbete avgörande för att tillgodose elevernas mänskliga rättigheter.

Malmö Stads Policy för Mänskliga Rättigheter¹ antogs 2022 och den ger en ytterligare grund som kompletterar nämndens mandat enligt skollagen på nationell nivå, samt de regionala och internationella konventionerna för de mänskliga rättigheterna, för att stärka och följa upp arbetet på kommunal nivå. Samtliga nämnda lagar och policys prioriterar samma mål – att respektera, skydda, förverkliga, övervaka efterlevnad och främja de mänskliga rättigheterna.

1.2 Principer för ett rättighetsbaserat arbete

De mänskliga rättigheterna är odelbara, vilket innebär att de olika rättigheterna utgör delar av samma helhet, och ingen enskild rättighet kan anses vara viktigare än någon annan. De kan inte rangordnas eller behandlas isolerat. Om en person till exempel inte får sin rätt till utbildning kommer det sedan bli svårare för personen att få sina rättigheter till arbete

---

¹ Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet, Malmö stad, 2022

och bästa möjliga hälsa tillgodosedd. Vice versa kan en individs rätt till utbildning påverkas om hen inte har sin rätt till hälsa tillgodosedd.

Att arbeta rättighetsbaserat är ett viktigt element för att "göra rätt" från början och inkludera mänskliga rättigheter på ett systematiskt vis – till exempel, om man inkluderar en målgrupp från början utifrån egenmakt och deras möjlighet att vara informerade om, och påverka beslut som berör dem, kan man bädda för nya lösningar och skapa engagemang och tillit till det demokratiska systemet.

De mänskliga rättigheterna som identifierats i denna dokumentanalys är både de själva rättigheterna som är inskrivna i FN:s internationella konventioner för mänskliga rättigheter, och de principer som utgör grunden för ett människorättighetsbaserat arbete (dvs. hur vi arbetar). Enligt FN och Malmö Stads Policy för Mänskliga Rättigheter, är dessa principer

- a) icke-diskriminering, jämlikhet och jämställdhet
- b) deltagande och inkludering
- c) transparens och ansvar

Dessa principer utgör basen för de vägledande principerna som tagits fram och beskrivs i policyn.

Principer för ett rättighetsbaserat arbete ska enligt Malmö stads Policy för Mänskliga Rättigheter genomsyra hela verksamheten. Ett rättighetsbaserat arbete beskriver hur man ska arbeta med analys, planering, genomförande och uppföljning, för att integrera mänskliga rättigheter i det dagliga arbetet. De följande principerna är grunden för det rättighetsbaserade arbetet:

Tabell 1 Principer för ett rättighetsbaserat arbete

Principer för ett rättighetsbaserat arbete
Jämlikhet Alla individer får lika behandling och har samma möjligheter i samhället. Ingen människa får lämnas utanför
Deltagande och inkludering Alla människor har rätt att på lika villkor involveras och vara delaktiga i frågor, insatser och beslut som påverkar dem
Jämställdhet Personer som identifierar sig som kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter
Transparens och ansvar Det ska finnas en genomskinlighet i beslutsvägar och beslut för att veta om och hur det offentliga arbetar med att garantera de mänskliga rättigheterna och vem som bär ansvar för detta - så att individer kan kräva sina rättigheter och upptäcka eventuella kränkningar
Icke-diskriminering Personer eller grupper av personer som befinner sig i jämförbara situationer ska inte behandlas mindre förmånligt enbart på grund av en särskild egenskap, till exempel kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning

2 Metod

Rapporten har tagits fram genom en dokumentanalys av förvaltningsövergripande dokument för att belysa hur nämnden arbetar i förhållande till de mänskliga rättigheterna. Analysen har genomförts genom att identifiera insatser som är kopplade till en eller flera av de mänskliga rättigheterna enligt FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, relevanta internationella konventioner samt de rättighetsbaserade principerna. Därefter har analysen fokuserat på att undersöka om dessa insatser beskriver det offentligas ansvar att respektera, skydda, förverkliga, främja eller övervaka efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna.

Utgångspunkten för arbetet är ett rättighetsbaserat förhållningssätt där staten har ett ansvar (skyldighet) att säkerställa att Malmöborna, som rättighetsbärare, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Kärnan i ett människorättsbaserat arbetssätt är att sätta individens värdighet och egenmakt i centrum, samt att följa principerna om jämlikhet, delaktighet, ansvar och transparens. Detta innebär ett skifte från att se insatser som service till att betrakta Malmöborna som berättigade till rättigheter som staten har ett ansvar att uppfylla för att undvika kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Analysen baseras på följande dokument:

- Kvalitetsrapport Elevers utveckling mot målen - Gymnasieskola, GYVF-2024-4108
- Kvalitetsrapport Elevers utveckling mot målen - vuxenutbildningen, GYVF-2024-149
- Rapport Elevers upplevelse av sin utbildning 2023 inom Komvux, GYVF-2024-1066
- Rapport Elevers upplevelse av sin utbildning 2023 – Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola, GYVF-2024-2245
- Kvalitets- och verksamhetsberättelse Elevhälsans medicinska insats läsåret 2023–2024, GYVF-2024-4033
- Patientsäkerhetsberättelse elevhälsans psykologiska insats 2023, GYVF-2024-510
- Delårsrapport 2024 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, GYVF-2024-158
- Nämnds budget 2024, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, GYVF-2023-5672
- Årsanalys 2023 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, GYVF-2023-5143

En begränsning med denna metod är att de insatser och exempel på hur nämnden arbetar med mänskliga rättigheter kan vara ofullständiga, eftersom inte allt arbete som utförs framgår i de dokument som har analyserats. Därför kommer de exempel som presenteras i denna rapport enbart att vara sådana som lyfts i just dessa dokument, vilket innebär att resultaten inte är uttömmande.

Analysen är strukturerad utifrån det offentliga ansvaret för de mänskliga rättigheterna: respektera, skydda, förverkliga, övervaka efterlevnad och främja dessa rättigheter. Detta ansvar baseras på folkrätten, som fastställer

statens skyldighet att respektera, skydda och förverkliga de mänskliga rättigheterna. Dessa principer återfinns även i Malmö stads Policy för Mänskliga Rättigheter, som understryker kommunens ansvar att respektera, skydda, förverkliga, främja och övervaka efterlevnad av de mänskliga rättigheterna. Detta underlag har använts för att kartlägga hur nämnden som offentlig myndighet åtar sig ansvaret för mänskliga rättigheter. Rapportens struktur följer därför det offentliga ansvar som identifierats i de analyserade dokumenten.

Analysen har vidare tagit hänsyn till Ramverket för Människorättsstäder ("Human Rights Cities Framework"), som utvecklats av EU:s byrå för grundläggande rättigheter ("EU Fundamental Rights Agency"). Ramverket, som föreslås som en vägledning för att bli en människorättsstad inom EU, sammanställer de grundläggande element som krävs för att uppnå denna status. Det består av tre huvuddelar: grunder, strukturer och verktyg.

- **Grunder** relaterar till åtagande som kommunen har tagit an för att säkerställa efterlevnaden av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, eller ett åtagande att säkerställa efterlevnaden av FN:s konventioner för de mänskliga rättigheterna som medlemsstaten har ratificerat, eller Agenda 2030.
- **Strukturer** relaterar till mekanismer och procedurer för att integrera mänskliga rättigheter i praktiken, till exempel råd för delaktighet av vissa grupper, klagomålsmekanismer eller årsrapportering.
- **Verktyg** har att göra med metoder och resurser som stödjer strukturerna och arbetet med de mänskliga rättigheterna, till exempel att man utbildar om de mänskliga rättigheterna för att öka medvetenheten och stärka kapaciteten på området, att man integrerar mänskliga rättigheter i det dagliga arbetet, i budgetprocesser eller att man tar fram indikatorer för att mäta arbetet med mänskliga rättigheter.

I analysen har grunder som beskriver det rättsliga ramverket identifierats i dokumenten och samlats i rapportens inledning. Verktyg och strukturer som identifierats i dokumenten har samlats under det offentligas ansvar att respektera, skydda, förverkliga, främja och övervaka efterlevnad av de mänskliga rättigheterna.

3 Nämndens ansvar för de mänskliga rättigheterna

Även om de mänskliga rättigheterna är odelbara, ingår vissa i nämndens grunduppdrag och har därmed illustrerats särskilt i denna analys. Tabellen nedan beskriver de rättigheter som Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fokuserar främst på enligt dokumentanalysen, och hur de kopplas till nämndens grunduppdrag - även om dessa inte är uttömmande.

Tabell 2 Mänskliga rättigheter inom nämndens grunduppdrag

<p>Rätten till utbildning</p> <p>Skollagen: Alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i denna lag.</p> <p>Budget '24: Nämnden arbetar för att alla elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.</p>
<p>Barnets rättigheter</p> <p>Skollagen: Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.</p> <p>Budget '24: Nämnden prioriterar särskilt barn- och elevperspektivet samt främjar elevers delaktighet och inflytande över sin utbildning.</p>
<p>Rätten för personer med funktionsnedsättning</p> <p>Skollagen: Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.</p> <p>Budget '24: Malmö barn och unga har olika behov och förutsättningar avseende socioekonomiska förhållanden, funktionsnedsättning, fysisk och psykisk hälsa. Nämnden arbetar med riktade satsningarna inom det kompensatoriska uppdraget.</p>
<p>Rätten till hälsa</p> <p>Skollagen: För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.</p> <p>Budget '24: Nämnden riktar satsningar på elevhälsan med en ökad bemanning och tillgänglighet till elevhälsans olika professioner, inom såväl gymnasieskola som anpassad gymnasieskola.</p>

Rätten till säkerhet

Skollagen: Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.

Budget '24: Nämnden erbjuder en gymnasie- och vuxenutbildning som präglas av hög kvalitet, trygghet och likvärdighet. Nämnden arbetar aktivt för att alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling aktivt motverkas.

Rätten att ta del av kulturlivet

Läroplan för gymnasiet: Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning, i utbildningen utnyttja kontakter med det omgivande samhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv.

Budget '24: Nämnden arbetar med att stärka elevers tillgång till kultur, i enlighet med läroplanen och barnkonventionen.

Rätten till arbete

Skollagen: Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Vuxenutbildningen ska ge möjligheten för individen att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Budget '24: Nämnden förverkligar Malmöbornas rätt till arbete och utbildning på jämlika villkor genom att prioritera arbetet för färre avbrott, stärka elevernas valkompetens samt främja övergångar mellan skola och arbetsliv.

Rätten till information

Skollagen: Varje huvudman är skyldig att informera om nationella program och introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever samt ange vad utbildningen kan leda till när det gäller etablering på arbetsmarknaden och övergång till vidare studier. Vidare ska varje kommun motivera att delta i utbildningen.

Budget '24: Nämnden arbetar med att utveckla målgruppsanpassningen av den kommunikation som nämndens verksamheter förmedlar, avseende såväl innehåll som utformning.

Som tidigare nämnts är staten utgångspunkt och bärare av skyldigheter som följer av mänskliga rättigheter, och därav är staten också ansvarig i de fall när det sker brott mot de mänskliga rättigheterna. Kommunen som offentlig myndighet är en del av staten, och är bunden av de mänskliga rättigheterna, och kan bli ansvarig vid brott mot mänskliga rättigheter.

Det offentligas ansvar innebär att staten ska respektera, skydda, förverkliga, främja och övervaka efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna. I denna del av rapporten kommer resultaten från dokumentanalysen att presenteras utifrån det offentligas ansvar. Detta omfattar de prioriteringar, verktyg och strukturer som nämnden arbetar med, och som framkommit i analysen.

De verktyg och strukturer som används kan ibland ingå i flera ansvarsområden. Ett exempel på detta är planer mot kränkande behandling och trakasserier, som både rör ansvaret att respektera och skydda de mänskliga rättigheterna. För att göra presentationen tydligare och undvika repetitioner har verktyg och struktur nämnts bara en gång under det ansvarsområdet som där det anses mest relevant.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har strukturer för och arbetar med verktyg kring de mänskliga rättigheterna, med särskilt fokus på rättigheter för personer med funktionsnedsättning, rätten till information, rätten till hälsa, rätten till utbildning, rätten till säkerhet och de rättighetsbaserade principerna om transparens och ansvar, delaktighet och inkludering samt jämlikhet, jämställdhet och icke-diskriminering.

3.1 Respektera mänskliga rättigheter genom att själv inte kränka eller bortse

Det offentligas ansvar att respektera de mänskliga rättigheterna innebär att man inte själv kränker, bortser ifrån eller nedprioriterar rättigheter. Detta kan man göra genom att följa upp verksamheterna för att försäkra sig att man respekterar de mänskliga rättigheterna.

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling förebyggs, anmäls och utreds inom nämndens verksamheter. Det innebär att nämnden har strukturer för uppföljning och tillsyn i dessa frågor, vilket är det offentligas ansvar i arbetet att respektera de mänskliga rättigheterna. Arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling bidrar till att säkerställa en trygg miljö för alla elever inklusive elever som har särskilda rättigheter, exempelvis elever med olika könsidentiteter/ könsuttryck, sexuell läggning, elever med funktionsvariationer, elever med särskild etnisk tillhörighet eller religion, särskilt kön och nationella minoriteter.

Samverkan mellan gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd och grundskolenämnden inom ramen för elevhälsans uppdrag har förstärkts, genom gemensamt fokus på de elever som har större behov av stöd i samband med övergångar mellan skolformer. Detta arbete är ett exempel på hur nämnden respekterar rättigheter för personer med olika behov.

Vidare har nämnden har genomfört riktade satsningar för att säkerställa att elever ges det särskilda stöd som de är i behov av. Fokus har legat på att följa upp skolornas utredningar, beslut och upprättade åtgärdsprogram. Uppföljningen bidrar till att nämndens skolenheter stödjer elevers utveckling mot ökad måluppfyllelse och att elevers behov av stöd utreds skyndsamt. Denna åtgärd påvisar hur nämnden följer upp området om särskilt stöd för att försäkra sig att man respekterar rättigheter för personer med olika behov, personer med funktionsnedsättning samt rätten till utbildning.

För att respektera rätten till säkerhet och den rättighetsbaserade principen om icke-diskriminering har nämnden utökat arbetet kopplat till diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, på huvudmannanivå och skolenhetsnivå. En jurist med fokus på kränkande behandling har rekryterades för att stärka arbetet inom detta område.

Nedan listas specifika verksamhetsnära exempel på verktyg och strukturer för att respektera de mänskliga rättigheterna (se tabell 2) och rättighetsbaserade principer (se tabell 1):

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

- Utredningar för särskilt stöd: När en elev kan vara i behov av särskilt stöd gör skolan en utredning. Det är viktigt att detta tolkas på samma sätt av skolorna, så att elevers rätt till särskilt stöd inte påverkas.

Rätten till säkerhet

- Resultat från elevenkäter²: elevenkäter indikerar att verksamheternas arbete kring elevers inflytande, trygghet och studiero utvecklats i positiv riktning.

Rätten till information

- Elever i gymnasiet får information om elevhälsans psykologiska insats och tolk används vid behov för att säkra informationsflödet.

Jämlikhet och icke-diskriminering

- Likvärdiga bedömningar: Lärare i gymnasieskolor arbetar aktivt för en likvärdig och rättvis bedömning, genom sambedömning och avidentifierade prov i olika forum.

---

² GYVF-2024-1066, GYVF-2024-2245

Transparens och ansvar

- Information till vårdnadshavare: i avvikelserapporter framgår om elev och vårdnadshavare är informerade om avvikelser inom elevhälsan.
- Insyn i processer: i elevhälsans arbete ges vårdnadshavare insyn i processer som berör beslut om mottagande i anpassad gymnasieskola. Elevhälsans båda skolläkare deltar i utredningar för anpassad gymnasieskola och kan vid behov granska varandras intyg.

3.2 Skydda mänskliga rättigheter genom att agera mot och förebygga att rättigheter kränks

Det offentliga ansvar att skydda de mänskliga rättigheterna innebär att man agerar för att skydda enskilda mot andras möjligheter att kränka mänskliga rättigheter genom att vidta förebyggande åtgärder, och att man agerar vid vetskap om någons rättigheter kränks.

Enligt FN:s Allmänna Deklaration om de Mänskliga Rättigheterna har alla människor rätt till säkerhet, vilket också gäller för skolorna. Barnkonventionen fastslår att barn har rätt att skyddas mot både fysiskt och psykiskt våld. Detta hänger samman med nämndens arbete för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkningar, samt för att skapa en trygg och lugn miljö i skolan.

Nämnden har satsat resurser för att arbeta med värdegrund, och för att förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En viktig del av detta arbete är att förbättra uppföljningen av skolornas insatser för att främja en trygg skolmiljö och förebygga dessa problem, vilket är avgörande för att skydda de mänskliga rättigheterna.

Genom att prioritera och följa upp arbetet för trygghet och studiero, säkerställer nämnden att alla elever har rätt till en säker skolmiljö och en likvärdig utbildning. Ett exempel på detta är att två skolsociala team startades under 2024 i samarbete med arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Dessa team bidrar till att öka tryggheten, förbättra närvaron bland eleverna och stärka samarbetet mellan skolan och socialtjänsten.

Nämndens skolor arbetar systematiskt och främjande med att skapa trygghet och ordning på skolan. En introduktion för alla nya elever görs vid skolstart och skolledningen är med och håller i gemensamhetsskapande övningar, vilket bidrar till att tidigt bygga relationer mellan elever och skolledning. Detta är en viktig åtgärd för att skydda de mänskliga rättigheterna genom att man

förebygger risken för kränkningar, dvs att enskilda inte kränker andras rättigheter.

Nedan listas specifika verksamhetsnära exempel på verktyg och strukturer för att skydda de mänskliga rättigheterna (se tabell 2) och rättighetsbaserade principer (se tabell 1):

Rätten till säkerhet

- Kränkingsanmälningar: Gymnasieskolor och vuxenutbildningen tar emot, åtgärdar och analyserar kränkingsanmälningar från elever.
- Analys av kränkingsanmälningar och statistik: statistik som tas fram används som underlag för prioriteringar för att utveckla arbetet med att synliggöra och förhindra att kränkningar sker.

Rätten till hälsa

- Avvikelse rapporter: inom hälso- och sjukvård skrivs avvikelse rapporter när det inträffat händelser som orsakat eller skulle kunna orsaka patientskada. I gymnasieskolorna är avvikelse rapporter en viktig del i det systematiska kvalitets- och utvecklingsarbetet då de kan ligga som underlag för åtgärder på grupp- och organisationsnivå.

Icke-diskriminering, jämlikhet och jämställdhet

- Innehåll i elevenkäter: Frågor om diskrimineringsgrunder som elever känt sig diskriminerade på ingår i elevenkäterna i gymnasieskolor och vuxenutbildning.
- HBTQ-certifiering: medarbetare inom lagstadgad elevhälsa har HBTQ -certifierats som ett led i elevhälsans utvecklingsarbete. Arbetet innefattar bland annat diskussioner i nätverken med elevhälsans personal rörande normer, identitet, begrepp och unga HBTQ-personers levnadsvillkor. Nya medarbetare inom elevhälsan introduceras till HBTQ-certifieringen genom obligatorisk webbutbildning. Denna kunskap och arbetssätt är viktigt för att skydda HBTQ-personer mot diskriminering.

3.3 Förverkliga mänskliga rättigheter genom att se till att rättigheter uppfylls

Det offentliga ansvar att förverkliga de mänskliga rättigheterna innebär att man ser till att rättigheter uppfylls, att man vidtar åtgärder för full realisering

av rättigheterna och att man inte är passiv när det finns en risk att rättigheter kränks.

För att förverkliga allas rätt till utbildning behövs det ett utbildningsutbud av så hög kvalitet som möjligt, enligt FN:s Konvention om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. Nämndens prioritering av utbud och dimensionering, genom att utöka utbildningsplatser inom anpassad gymnasieskola i takt med att antalet ungdomar i gymnasieålder ökar, är ett tydligt exempel på att man säkerställer rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt rätten till utbildning.

Arbetet med att stärka särskilt stöd i gymnasiet och det pedagogiska stödet inom vuxenutbildningen för elever som behöver det, samt satsningarna på förbättrade övergångar mellan skolformer, innebär att nämnden aktivt förverkligar icke-diskriminering och jämlikhet. Detta görs för att alla ska ha rätt till utbildning, oavsett bakgrund eller behov.

Nämnden prioriterar flexibilitet inom vuxenutbildningen genom att ge elever möjlighet att studera på distans, på halvfart, helfart, kvällar samt genom att kombinera sfi med yrkesutbildningar. Detta förverkligar rätten till utbildning, jämlikhet och rätten till arbete, genom att erbjuda flexibla lösningar som gör det möjligt för fler att hitta en utbildning som passar deras livssituation och snabbt leder till anställning och självförsörjning.

Nämnden förverkligar rättigheten till arbete och utbildning på jämlika villkor genom att prioritera åtgärder för att minska avbrott i utbildningen, stärka valkompetensen samt främja övergångar mellan skola och arbetsliv, bland annat genom förstärkt studie- och yrkesvägledning. Vidareutvecklingen av det kommunala aktivitetsansvaret, med ett brett utbud av insatser och kontaktvägar, säkerställer att rätten till utbildning når Malmöbor från olika samhällsgrupper, vilket bidrar till ökad jämlikhet.

Nämnden förverkligar även rätten till kultur genom att arbeta med den kulturella allemansrätten. Varje gymnasieskola har ett kulturombud som ansvarar för att tillgängliggöra kulturnämndens utbud på respektive skola. Nämnden fördjupar också sitt samarbete med kulturnämnden för att ge elever inom gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan ännu större möjligheter att ta del av stadens kulturutbud under skoltid.

Nedan listas specifika verksamhetsnära exempel på verktyg och strukturer som förverkligar de mänskliga rättigheterna (se tabell 2) och rättighetsbaserade principer (se tabell 1):

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

- Den fysiska miljön: Rektorerna i vuxenutbildningens och gymnasiets verksamheter organiserar och skapar förutsättningar för att den fysiska miljön i lokaler är inkluderande och tillgängliga oavsett funktionsvariation.
- Utbildningsutbudet: Anpassad utbildning för elever som har en intellektuell funktionsnedsättning eller en förvärvad hjärnskada finns både på vuxenutbildningen och på gymnasieskolorna. Sfi, grundläggande- och gymnasiala kurser finns också för elever med syn- och/eller hörselnedsättningar samt för blinda och döva elever, genom extern aktör.
- Tillgång till tillgängliga digitala medier: Digitala medier tillgängliggörs via bland annat Legimus, för elever med funktionsnedsättning.

Rätten till hälsa

- Tillgång till alla professioner inom elevhälsan: På gymnasieskolor finns kuratorer, psykologer, skolläkare, specialpedagoger och sjuksköterskor arbetar hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande.
- Anordning av hälsosamtal: Hälsosamtal anordnas för att identifiera elevers behov och bidra till att de når målen med sin utbildning. Hälsosamtal sker utifrån elevens förutsättningar vilket exempelvis kan innebära att det sker med stöd av tolk.
- Statistik från hälsoenkäter: hälsoläget på skolan analyseras genom statistik från hälsoenkäter och används som underlag för diskussion för planering av hälsofrämjande och förebyggande insatser.
- Förberedande undersökningar inför APL: Exempelvis genomförs hjärtscreening (Malmö Idrottsgymnasium), spirometriundersökningar för elever som valt inriktning lackering (Agnesfrids gymnasium) samt hörselkontroll för elever inom musik och barn- och fritidsverksamhet (Malmö latinskola, Pauliskolan).
- Erbjudan av vaccinationer mot smittsamma sjukdomar.
- Extra anpassningar för elevers olika behov: detta sker genom identifiering och diskussion av elevers behov via enskilda samtal med mentor, klasskonferenser i elevhälsoteam och samråd med

specialpedagog. Digitala hjälpmedel, inlästa texter eller instruktioner, lättlästa texter och anpassade prov är exempel på stöd som kan erbjudas eleverna.

Rätten till säkerhet

- Planer mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling: samtliga skolor har en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling där skolans aktiviteter inom områdena definieras.
- Handlingsplaner och utbildning: handlingsplan fri från våld, utbildningar om arbetsmiljö i skola; samt satsning om kompetensutveckling våld i unga pars relationer.
- Uppföljning av elevernas upplevelse av trygghet: detta sker på mentorstid samt på klassråd och elevråd.
- Arbete med ordningsregler: gymnasieskolor arbetar med förtydligande av arbetet med ordningsregler så att de är välkända och följs av såväl medarbetare som elever.
- Brott och drogmissbruksförebyggande arbete: insatser inom samarbetet med polisen, arbetsmarknads- och socialnämnden samt fritidsnämnden (SSPF) syftar till att förebygga brott och drogmissbruk för en fungerande skolgång.

De nationella minoriteternas rättigheter

- Utbildningsutbudet: det finns utbildningsutbud för romer där man kan läsa sfi och kärnämnen inom grundläggande vuxenutbildning, via Iris skolan.

Rätten till information

- Flexibla informationskanaler: Hälsosamtal främjas genom att skolsköterskorna har en kontinuerlig diskussion gällande hur elever kallas och hur eleverna informeras om samtalen. Nämnden arbetar med målgruppsanpassad kommunikation för att nå alla elever gällande hälsosamtal.
- Tillgänglig information: Information om klagomålshanteringen finns tillgänglig och sprids via olika kanaler i verksamheterna - genom

dialog mellan mentor och elever, i samband med informationsmöten och genom digitala kanaler.

- Information om utbildningsutbudet: information om yrkesprogrammen på gymnasieskolor och vuxenutbildningen samt gymnasievalet kommuniceras via olika kanaler för att ge tillgänglig och transparent information till Malmöborna.

Icke-diskriminering, jämlikhet och jämställdhet

- Utbildningsutbudet: sfi bedrivs inom olika studievägar och upplägg, beroende på elevens behov och tidigare utbildningsbakgrund. Det finns flera kombinationsutbildningar som startat upp för att möta Malmöbor som vill kombinera språkstudier med yrkesutbildning.
- Anpassad studietakt: i gymnasieskolan kan man gå ett reducerat program om det är någonting som gynnar eleven och eleven samtycker. Utbildningen kan också förläggas på mer än 3 år.
- Undervisningspraktiker: undervisning anpassas utifrån elevens förutsättningar för att skapa en god studiemiljö vilket bidrar till att minska risken för avbrott.

Deltagande och inkludering

- Strukturer för påverkan: ungdomsrådet för elever på gymnasiet och elevråd både på gymnasiet och vuxenutbildningen är exempel på strukturer som skapats för att elever ska kunna delta och påverka beslut som berör dem.
- Individuella studieplaner: inom verksamheterna används individuella studieplaner som ett verktyg för att göra eleven delaktig i sin progression utifrån sin förmåga, genom återkommande dialoger mellan lärare och elev.
- Förståelse kring det egna lärandet: Formativa lärprocesser där elevers intresse och behov är utgångspunkt. Elevers lärande synliggörs och förståelse byggs kring det egna lärandet. Undervisning följs upp så den kan utformas på bästa sätt.

Transparens och ansvar

- Elevers deltagande i sin undervisning: läraren tydliggör lärandemål och kriterier för framsteg. Undervisningen läggs upp så att läraren får

belägg för elevernas lärande och utgår från det i planeringen av nästa steg i lärprocessen. Konkret och specifik återkoppling är centralt, likaså att eleverna tränas i att reflektera över sitt eget lärande med målet att de blir medvetna om sina styrkor och förbättringsområden.

3.4 Övervaka efterlevnad av de mänskliga rättigheterna genom system för uppföljning och tillsyn

Det offentligas övervaka efterlevnad av de mänskliga rättigheterna innebär att man ser till att det finns system för uppföljning och tillsyn för att försäkra sig att rättigheter inte kränks.

Enligt barnkonventionen har barn rätt att göra sin röst hörd och höras i frågor som rör barnet. Samma princip garanteras i FN:s Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och den Allmänna förklaringen för de mänskliga rättigheterna.

Nämndens arbete med elevdemokrati och stärkt elevinflytande i den demokratiska beslutsprocessen relaterar till ansvaret att övervaka efterlevnad av de mänskliga rättigheterna. Att det finns strukturer och verktyg som ungdomsrådet, elevråd och elevenkäter i gymnasiet och vuxenutbildningen ligger i linje med den rättighetsbaserad principen för deltagande och inkludering, som innebär att människor har rätt att involveras och vara delaktiga i frågor och beslut som påverkar dem.

Nedan listas specifika verksamhetsnära exempel på verktyg och strukturer som förverkligar de mänskliga rättigheterna:

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

- Uppföljning av särskilt stöd: Nämnden följer upp antalet utredningar om särskilt stöd och antal åtgärdsprogram som finns på de kommunala gymnasieskolorna.
- Beslutsfattande: Beslut om mottagande i anpassad gymnasieskola fattas från välgrundade underlag och vårdnadshavare ges insyn i processen.
- Tillgänglighet: en kortare enkät skickas ut för anpassad gymnasieskola och elever med språksvårigheter.

Rätten till utbildning

- Uppföljning av studieavbrott: inom vuxenutbildning har studie- och yrkesvägledare en aktiv roll i uppföljning av studieavbrott, analysen

av avbrottens orsaker och identifiering av de insatser som bedöms vara relevanta att sätta in för att öka andelen elever som fullföljer sina studier.

- Studie- och yrkesvägledning: I upprättandet av de individuella studieplanerna erbjuds samtal med studie- och yrkesvägledare för elever.

Rätten till hälsa

- Extra granskningar: Elevhälsans skolläkare deltar i utredningar för anpassad gymnasieskola och kan vid behov granska varandras intyg. Bedömagruppen består av medicinsk, psykologisk, specialpedagogisk och psykosocial specialistkompetens.
- Åtgärder till följd av hälsoenkäter: hälsoproblem som förekommer i statistikgenomgång av hälsoenkäter åtgärdas genom föreläsningar om hälsoproblemet i fråga, till ex. huvudvärk.

Deltagande och inkludering

- Förekomsten av elevenkäter: de skickas ut varje år för att följa upp elevernas upplevelse av sin utbildning.
- Elevinflytande: klassråd, elevråd, matråd samt elevrepresentanter i branschråd för att möjliggöra, säkerställa och skapa förutsättningar för elevinflytande på undervisningen.
- Inflytande över studiesituationen: individuella samtal om elevernas progression, mål och behov, bidrar till ett reellt inflytande över den egna studiesituationen.
- Elevers påverkan: elevers mål, undervisningens innehåll och arbetsformer tillgängliggörs i Google classroom. Elever kan påverka i val av examinationsformer och har möjlighet att välja tider för handledningstillfällen. Elever deltar i aktiviteter kring utformning av ordningsregler, arbetsformer, val av provtillfälle.
- Utformning av frågor i elevenkäter: elevenkäter innehåller frågor om möjligheten att påverka skolmiljön, om elever har inflytande över ordningsregler, om elever har inflytande över undervisningens innehåll, om elever får det stöd de behöver från sin lärare i skolarbetet, om elever upplever att undervisningen är anpassad efter deras behov.

Transparens och ansvar

- Egenkontroller: Den psykologiska elevhälsan genomför interna granskningar för att säkerställa att man når ställda krav och mål.
- Analys av statistik för förbättring av verksamheten: skolsköterskorna i elevhälsan arbetar exempelvis med att ta fram antalet uteblivna hälsobesök, analysera bakomliggande orsaker, konsekvenser och utifrån resultatet arbeta framåt för att minska antalet uteblivna besök.

3.5 Främja mänskliga rättigheter genom att utbilda och informera

Det offentligas ansvar att främja de mänskliga rättigheterna innebär att utbilda, informera och klargöra vilket ansvar och vilka rättigheter som finns.

Offentliga myndigheter har ett ansvar att utbilda medborgarna om deras rättigheter och skyldigheter, samt att främja en kultur där mänskliga rättigheter respekteras och upprätthålls. Den Internationella konventionen om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna och Barnkonventionen betonar att utbildning inte bara ska vara tillgänglig utan också syfta till att utveckla individens fulla potential och främja respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Det offentligas ansvar att främja de mänskliga rättigheterna är viktigt för att undvika att myndigheter kränker dessa rättigheter, men det är även viktigt för rättighetsbärare att känna till, så att de kan utkräva deras rättigheter.

Värdegrundsarbetet och arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling har prioriterats i nämndens verksamheter och riktade medel har tilldelats. En del av arbetet är att utveckla uppföljningen av skolornas främjande och förebyggande arbete. Till exempel, har nämnden intensifierat arbetet med att motverka antisemitism och islamofobi och främja rättigheter för nationella minoriteter, samt att skapa trygghet genom att utbilda samtliga inom förvaltningen inom området. Detta fokusområde har integrerats i värdegrundsarbetet på skolorna.

Inom pedagogisk inspiration är värdegrundsuppdraget ett centralt arbetsområde, vilket inkluderar arbetet med barnkonventionen, mänskliga rättigheter, antidiskriminering och HBTQI samt arbete mot kränkande behandling, antisemitism, antiziganism, islamofobi, hatbrott, radikalisering och hedersrelaterat våld och förtryck. Nämndens verksamheter använder sig på olika sätt av kompetens och material från Pedagogisk inspiration i värdegrundsarbetet. Pågående insatser är bland andra fortbildning inom hedersproblematik för personal och elever inom vuxenutbildningen, fortsatt

utveckling av arbetet mot antisemitism, med bland annat hågkomstresor, samt arbete tillsammans med gymnasieskolorna kring normer och värden.

Nedan listas specifika verksamhetsnära exempel på verktyg och strukturer som främjar de mänskliga rättigheterna:

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

- Kompetensutveckling av personal: Arbeta med ledning och stimulans för att stärka elever att nå målen genom kompetensutveckling för personal kring hjärnan och inläring, dyskalkyli och funktionsnedsättningar.
- Kunskapsspridning till elever: workshops för elever, om exempelvis mobbning, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), normer och ideal samt sexuell hälsa av elevhälsoteamet.

Rätten till hälsa

- Kunskapsspridning till elever: genomförande av workshops för elever om hantering av svåra känslor och stress med stöd av metoder inom Acceptance and Commitment Therapy (ACT).
- Kompetensutveckling: elevhälsoteamet har haft kunskapslyft kring endometrios, en sjukdom som påverkar personer med livmoder.

Rätten till arbete

- Inspiration och information om möjliga framtidsvägar: elevens väg till arbete och samhällsliv görs genom särskild vägledning, motiverande samtal, träning på CV skrivande, deltagande på mässor, APL och samverkan med universitet.

Rätten till säkerhet

- Rådgivning för skolsjuksköterskor från Barnskyddsteamet Skåne som erbjuder rådgivning och stöd vid bland annat misstanke om att ett barn far illa samt våld i nära relationer.

De nationella minoriteternas rättigheter

- Samarbete med Romskt informations- och kunskapscentrum (RIKC) med fokus på hur elever kan få stöd vid kränkande behandling och diskriminering utanför skolan.

Icke-diskriminering, jämlikhet och jämställdhet

- Motverka kränkande behandling: rektorerna i vuxenutbildningens verksamheter organiserar och skapar förutsättningar på olika sätt för att motverka kränkande behandling och diskriminering, genom till exempel genomförande av likabehandlingsdag, samt utveckling av metodmaterial och en kunskapsbank om likabehandling.
- Förebyggande och främjande arbete med värdegrundsfrågor: utbildning för personal om hedersförtryck, HBTQIA, antisemitism, islamofobi, nationella minoriteter.
- Vikten att rapportera: utbildningsinsatser på skolorna om skyldighet att rapportera in kränkingsanmälningar till rektor/ huvudman, och vikten för elever att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

4 Resultatanalys

Denna rapport visar att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, inom dess verksamheter och prioriteringar hanterar frågor som relaterar till de mänskliga rättigheterna och rättighetsbaserade principer, både enligt till FN:s internationella konventioner för mänskliga rättigheter, nationell lagstiftning och Malmös stads Policy för de Mänskliga Rättigheterna.

Angående det offentligas ansvar för mänskliga rättigheter, och det som framkommer i rapporterna, arbetar nämnden mest mot att förverkliga och övervaka efterlevnad av de mänskliga rättigheterna.

Nämnden prioriterar områden i dess verksamheter, och analyserar och följer upp utbildningen i kvalitetsrapporter som berör de mänskliga rättigheterna och rättighetsbaserade principer. Det är tydligt i rapporterna att man har olika verktyg och strukturer till hands för att respektera, skydda, förverkliga, övervaka efterlevnad av, och främja mänskliga rättigheter - även om de inte alltid nämns på detta sätt.

Det finns grunder, strukturer och verktyg för att tillgodose elevers mänskliga rättigheter vilket är positivt men det som inte alltid framkommer lika klart i dokumenten är hur de rättighetsbaserade principerna genomsyrar verksamheten, på ett systematiskt sätt.

Enligt Malmö stads policy för mänskliga rättigheter ska de offentliga inte bara tillgodose och skydda rättigheterna utan även säkerställa på vilket sätt det görs. Policyns vägledande principer för arbetet i Malmö stad bygger på principerna för ett rättighetsbaserat arbete. Fokus på dessa principer, till exempel jämlikhet och icke-diskriminering, framkommer i många

sammanhang i nämndens verksamheter, men det kan ytterligare tydliggöras hur dessa principer genomsyrar de olika verktyg och strukturer som finns, det vill säga hur processerna ser ut i dessa områden.

En annan viktig struktur i nämndens verksamheter är elevenkäter som genomförs varje år, både på gymnasieskolorna och inom vuxenutbildningen vilket är ett sätt för nämnden att säkerställa att elevers rättigheter tillgodoses. Resultaten från enkäterna leder till förbättringsområden kan identifieras och åtgärdas, för att kunna uppfylla elevers rättigheter och ta ansvar som offentlig aktör för att övervaka efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna.

Att integrera rättighetsbaserade principer i det dagliga arbetet är avgörande för att skapa ett systematiskt och hållbart arbete med de mänskliga rättigheterna inom nämnden. Den dokumentanalys som har genomförts som del av denna rapport visar att det finns ett gediget arbete mot att respektera, skydda, förverkliga, främja och övervaka efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna genom olika strukturer och verktyg. Dock begränsas analysen av att den enbart visar vad som framgår i dokumenten, vilket inte ger en fullständig bild av de bakomliggande processerna eller hur uppföljning sker. För att få en mer heltäckande förståelse av hur nämnden tillämpar principer för ett rättighetsbaserat arbete, kan en mer detaljerad analys av verksamheten komplettera denna dokumentanalys.